

Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng trong Di chúc vào việc xây dựng tổ chức đảng hiện nay

Ngày nhận bài: 11/05/2025 | Ngày phản biện: 13/05/2025 | Ngày xuất bản: 21/05/2025

Tác giả: Trần Thị Thu Lan (Trưởng Chính trị tỉnh Bình Định)

Tóm tắt: Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh là tài sản vô giá, thể hiện tư tưởng, đạo đức và tầm nhìn của Người. Trong Di chúc, Hồ Chí Minh đặc biệt nhấn mạnh vai trò của Đảng đối với sự nghiệp cách mạng và phát triển đất nước. Những căn dặn của Người về sự đoàn kết, đạo đức cách mạng và năng lực lãnh đạo của Đảng luôn mang giá trị thời sự. Trong bối cảnh thế giới biến động phức tạp, ý nghĩa của Di chúc là kim chỉ nam cho công tác xây dựng Đảng.

Chủ tịch Hồ Chí Minh khởi thảo Di chúc năm 1965, hoàn chỉnh vào tháng 5 năm 1969 sau nhiều lần sửa chữa. Đây là kết tinh tư tưởng, đạo đức và tâm hồn cao đẹp của Người. Đặc biệt, khi nói về Đảng, Bác bày tỏ nhiều trăn trở, nhấn mạnh trách nhiệm của Đảng đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Ngày nay, thế giới đang đứng trước sự biến động phức tạp từng ngày, từng giờ về chính trị, kinh tế, xã hội ở mỗi quốc gia. Những căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về Đảng trong Di Chúc đã đúc kết thành những giá trị lý luận còn nguyên vẹn ý nghĩa đối với công tác xây dựng Đảng của các tổ chức đảng hiện nay.

1. Những căn dặn của chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng trong Di Chúc

Trong Di chúc, Bác đề cập nhiều vấn đề chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, giáo dục, quốc phòng, quốc tế, vệ sinh, môi trường để chuẩn bị thống nhất Tổ quốc, nhưng Người dành nhiều dòng để nói về xây dựng Đảng. Người dự báo rằng sau khi kháng chiến chống Mỹ kết thúc, việc hàn gắn vết thương chiến tranh và xây dựng lại đất nước sẽ là "công việc cực kỳ to lớn, phức tạp và khó khăn"⁽¹⁾, "việc cần phải làm trước tiên là chỉnh đốn lại Đảng, làm cho mỗi đảng viên, mỗi đoàn viên, mỗi chi bộ đều

ra sức làm tròn nhiệm vụ đảng giao phó cho mình, toàn tâm toàn ý phục vụ Nhân dân. Làm được như vậy, thì dù công việc to lớn mấy, khó khăn mấy chúng ta cũng nhất định thắng lợi"⁽²⁾. Trong Di chúc, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh những vấn đề cốt lõi để Đảng xứng đáng vai trò lãnh đạo và trách nhiệm cầm quyền, đó là:

Một là, khẳng định bản chất giai cấp của Đảng. Trong Di Chúc, Bác dặn rằng: "TRƯỚC HẾT NÓI VỀ ĐẢNG - Nhờ đoàn kết chặt chẽ, một lòng một dạ phục vụ giai cấp, phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, cho nên từ ngày thành lập đến nay, Đảng ta đoàn kết, tổ chức và lãnh đạo nhân dân ta hàng hái đấu tranh tiến từ thắng lợi này đến thắng lợi khác"⁽³⁾. Bác khẳng định bản chất cốt lõi của Đảng chân chính cách mạng là hết lòng phục vụ giai cấp, Nhân dân và Tổ quốc – điều được Người nêu rõ trong Di chúc khi Đảng trở thành Đảng cầm quyền.

Hai là, về tăng cường đoàn kết, thống nhất trong Đảng. Bác chỉ rõ rằng: "Đoàn kết là một truyền thống cực kỳ quý báu của Đảng và của dân ta. Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình"⁽⁴⁾. Bác nhấn mạnh đoàn kết là nguồn sức mạnh của Đảng, đồng thời cảnh báo nguy cơ chia rẽ, bè phái sẽ làm suy yếu sức chiến đấu của Đảng.

Ba là, thực hành dân chủ trong Đảng, tự phê bình và phê bình nghiêm túc, thường xuyên. Bác nêu rõ: "Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình là cách tốt nhất để củng cố và phát triển sự đoàn kết và thống nhất của Đảng"⁽⁵⁾. Tự phê bình và phê bình nhằm phát huy ưu điểm, sửa khuyết điểm, làm Đảng mạnh lên, cần được thực hiện với động cơ, thái độ đúng vì sự phát triển, vững mạnh của Đảng.

Bốn là, Di chúc nhấn mạnh trong Đảng "phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau"⁽⁶⁾. Đây là yếu tố văn hóa, đạo đức, nhân văn, thể hiện tính chân chính của Đảng và những người tự nguyện gia nhập, cùng chung lý tưởng giải phóng dân tộc, mang lại hạnh phúc cho nhân dân. Một Đảng chân chính cách mạng vì nước, vì dân, phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau, vì thiếu tình đồng chí, Đảng sẽ không có sức mạnh.

Năm là, về rèn luyện đạo đức cách mạng trong Đảng. Bác căn dặn: "Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách

mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân"⁽⁷⁾.

2. Những giải pháp để tăng cường thực hiện tốt Di Chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng đối với các tổ chức đảng hiện nay

Hơn 55 năm thực hiện Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trước yêu cầu ngày càng cao của công tác xây dựng Đảng về giữ vững định hướng phát triển cho đất nước. Trước thực tiễn, thế giới đang đứng trước sự biến động phức tạp từng ngày, từng giờ về chính trị, kinh tế, xã hội ở mỗi quốc gia. Mặt trái của kinh tế thị trường diễn biến phức tạp, tác động sâu rộng, là nguyên nhân khiến một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên bị tha hóa về tư tưởng, đạo đức, lối sống. Đảng ta đánh giá: một bộ phận cán bộ, đảng viên chưa thường xuyên tu dưỡng đạo đức, có biểu hiện suy thoái chính trị, đạo đức, lối sống; nói không đi đôi với làm, vi phạm nguyên tắc Đảng, mắc bệnh quan liêu, tham nhũng, cá nhân chủ nghĩa, bè phái, gây mất đoàn kết. Nhiều trường hợp bị kỷ luật, xử lý hình sự, kể cả ủy viên Bộ Chính trị, Ban Chấp hành Trung ương. Thực tiễn cho thấy, nơi nào tổ chức đảng phát huy tốt vai trò lãnh đạo thì hiệu quả thực hiện nhiệm vụ chính trị cao, việc khắc phục suy thoái đạo đức, lối sống đạt kết quả tích cực; ngược lại, nơi vai trò cấp ủy, tổ chức đảng mờ nhạt thì công tác yếu kém, tình trạng tự do, vô kỷ luật dễ phát sinh.

Đối với các tổ chức đảng hiện nay, để phát huy những kết quả đạt được trong thời gian qua, để thực hiện tốt việc sắp xếp, kiện toàn bộ máy của hệ thống chính trị các cấp theo Kết luận 127-KL/TW của Bộ Chính trị, Ban Bí thư, ngày 28/02/2025, về triển khai nghiên cứu, đề xuất tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị, và để chuẩn bị tốt cho tổ chức đại hội đảng các cấp tiến tới Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng, cấp ủy, tổ chức đảng và mỗi cán bộ, đảng viên cần thấm nhuần sâu sắc về những căn dặn của Bác về Đảng, cần thực hành đạo đức cách mạng đối với cán bộ, đảng viên, theo đó, các tổ chức đảng cần chú trọng, tăng cường các giải pháp sau:

Một là, tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong các tổ chức đảng

Coi đây là nhiệm vụ thường xuyên, nền nếp và nhu cầu tự thân của mỗi cấp ủy, cán bộ, đảng viên. Quá trình này phải gắn chặt với phòng, chống suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; kiên quyết đấu tranh với quan liêu, tham nhũng, lãng phí, lối sống cơ hội, thực dụng, bè phái, “lợi ích nhóm”, tình trạng nói không đi đôi với làm. Đồng thời, tiếp tục thực hiện hiệu quả Chỉ thị 05-CT/TW (15/5/2016) và Quy định 144-QĐ/TW (09/5/2024) của Bộ Chính trị để phát huy vai trò gương mẫu trong rèn luyện phẩm chất, lối sống, phong cách, tác phong, lề lối làm việc của cán bộ, đảng viên.

Cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp phải thống nhất giữa lời nói và việc làm, phân công rõ ràng, thường xuyên trao đổi, rút kinh nghiệm trong triển khai thực tiễn; luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm, rèn luyện đạo đức, gương mẫu thực hiện các tiêu chí, chuẩn mực đạo đức đã đề ra, làm trước và cao hơn để nêu gương cho cấp dưới. Đó là một trong những nhân tố quan trọng để đưa Chỉ thị số 05-CT/TW, Quy định số 144-QĐ/TW vào thực tiễn cuộc sống.

Hai là, tăng cường đấu tranh phòng, chống và quét sạch chủ nghĩa cá nhân để xây dựng đoàn kết thống nhất trong các tổ chức đảng

Chủ nghĩa cá nhân đã khiến một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên “ngại gian khổ, khó khăn, sa vào tham ô, hủ hóa, lãng phí, xa hoa, tham danh trục lợi, thích địa vị quyền hành, xa rời quần chúng, xa rời thực tế, mắc bệnh quan liêu, mệnh lệnh, không có tinh thần cố gắng vươn lên, không chịu học tập để tiến bộ, gây mất đoàn kết, thiếu tính tổ chức, tính kỷ luật, kém tinh thần trách nhiệm, không chấp hành đúng đường lối, chính sách của Đảng và của Nhà nước, làm hại đến lợi ích của cách mạng, của nhân dân”⁽⁸⁾. Chủ nghĩa cá nhân khiến cán bộ, đảng viên dễ mắc sai lầm, suy thoái tư tưởng, đạo đức, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, làm suy yếu tổ chức đảng, phá vỡ đoàn kết nội bộ và thách thức vai trò lãnh đạo của tổ chức đảng trong thực hiện nhiệm vụ.

Do đó, quán triệt và làm theo những căn dặn trong Di Chúc về thực hành đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên của các tổ chức đảng, đòi hỏi các cấp ủy đảng và mỗi đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo chủ chốt cần quyết tâm suốt đời tu dưỡng đạo đức cách mạng. Đây là điểm chốt nhất, theo đó, cần giữ vững nguyên tắc,

kỷ luật của các tổ chức đảng, đặc biệt trong công tác cán bộ. Đồng thời, các cấp ủy cần kịp thời lãnh đạo đơn vị, cơ sở thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị theo quy định. Theo đó, các tổ chức đảng cần xây dựng và hoàn thiện đề án vị trí việc làm của từng đơn vị, cơ sở, ban hành khung tiêu chí đánh giá thi đua đối với từng loại cán bộ, đảng viên (lãnh đạo, quản lý, nhân viên), xây dựng ban hành quy chế chi tiêu nội bộ của từng đơn vị, cơ sở ...nhằm góp phần đẩy mạnh đấu tranh nhằm “quét sạch” chủ nghĩa cá nhân, tăng cường đoàn kết, thống nhất trong các tổ chức đảng, nêu cao tính tổ chức và tính kỷ luật, ngăn ngừa và kiên quyết chống những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá” trong nội bộ.

Ba là, nghiêm chỉnh thường xuyên tự phê bình và phê bình trong các tổ chức đảng

Tự phê bình và phê bình nhằm giúp cán bộ, đảng viên nhận rõ khuyết điểm, khắc phục suy thoái tư tưởng, đạo đức, chống chủ nghĩa cá nhân, ngăn ngừa biểu hiện mới và từng bước xóa bỏ suy thoái hiện có. Để thực hiện có hiệu quả giải pháp này, các tổ chức đảng cần:

Trong tự phê bình và phê bình phải nghiêm túc đánh giá đúng điểm mạnh, điểm yếu, hạn chế của bản thân cũng như của đồng chí mình. Tránh tình trạng chỉ nhận ưu điểm mà phủ nhận mọi hạn chế, hoặc có tư tưởng cào bằng, đại khái trong phê bình; đánh giá, phê bình phải mang tính xây dựng, cốt đoàn kết và thống nhất nội bộ. Không được có tư tưởng cá nhân hẹp hòi. Khi tiến hành phê bình phải hết sức công tâm, khách quan. Phê bình phải đúng nơi, đúng lúc.

Bốn là, tăng cường kiểm tra, giám sát việc thực hiện nhiệm vụ và chuẩn mực đạo đức cách mạng của đảng viên, xử lý nghiêm vi phạm để cảnh tỉnh, răn đe.

Các tổ chức đảng phải tiến hành tốt hơn nữa công tác quản lý, giáo dục, rèn luyện đảng viên, chú ý đến tất cả mối quan hệ xã hội, gắn với công tác kiểm tra, giám sát và xử lý kỷ luật, giúp phát hiện và xử lý chính xác, kịp thời những cán bộ, đảng viên vi phạm chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới.

Phát huy vai trò Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể và Nhân dân trong xây dựng Đảng, giám sát việc thực hiện chuẩn mực đạo đức của cán bộ, đảng viên. Đề cao kỷ cương, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, kiên quyết chống chủ nghĩa cá

nhân, cơ hội, “lợi ích nhóm”, tham nhũng, lãng phí. Hoàn thiện cơ chế, chính sách, môi trường nuôi dưỡng đạo đức, trọng dụng hiền tài, sàng lọc, loại bỏ cán bộ suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”.

Dù đã ra đời hơn 55 năm, nhưng Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh vẫn giữ nguyên giá trị thời sự đối với công tác xây dựng Đảng, cả ở cấp độ chung của Đảng ta và trong các tổ chức đảng ở cơ sở hiện nay./.

Tài liệu tham khảo

- (1), (2) Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự Thật, Hà Nội, 2011, tập15, tr. 616.
- (3), (4), (5), (6), (7) Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự Thật, Hà Nội, 2011, tập15, tr. 622.
- (8) Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự Thật, Hà Nội, 2011, tập15, tr. 547.